

Metin II

Bu metinsel çalışma Murat Pulat'ın resimleri üzerine bir denemedir.

Çalışmanın bir kısmını Murat'ın 2009 yılında "Sinyal Yok" adlı sergisi için gerçekleştirmiş olduğum metin oluşturmaktadır. Murat hakkında yazmış olduğum bu ilk metin her ne kadar onun bir sergisi bağlamındaymış gibi anlaşılabilir da gerçekte bu ilk metnin içeriği Murat'ın resimlerinin temel problematiklerinin analizleridir.

Bu çalışmada ise ilk metinde yapmış olduğum genel analizlere ek olarak, Murat'ın resimleri hakkındaki kendi açıklamalarının tarafımdan yorumlanmalarını da eklediğim ikinci bir metin daha bulunmaktadır.

26 Temmuz 2012 tarihinde atölyesine yaptığım ziyarette gerçekleştirdiğimiz diyalogda Murat, kendi resimlerindeki ana problematiği iki eksende ifade etmiştir:

1- Bütünsel bir imajı oluşturan ve Murat'ın resimlerinde ona ait teknik olarak gözlemlediğimiz, tekrar-birim elemanların dizilim kuralları.

2- Bu dizilimlerin oluşturduğu bütünsel imajın ne olacağı ya da nereden olacağının seçilmesi ile dizilim kurallarının bu imajlar yoluyla görünür kılınması.

Bu iki ana eksenin ilki, varlık parçalarının bir araya gelerek bir bütünü oluşturması ve o bütünü oluştururken de aynı bir bütünü eş zamanlı olarak parçalamasına dair olandır. Oluşurken parçalanan böylesi bir bütünsel varlık, sınırlarının kesinliğini de kaybetmektedir.

Bir varlık parçasını bir tür yayılım olarak gören Murat, algısında varlık alanlarının sınırlarına dair bir kayıp yaşadığından bahsediyordu. Ona göre, bir varlığın yayılımının nerede başladığını bulmak kadar nerede bittiğinin sınırını belirlemek de zordur.

Bir merkezden ya da birçok merkezden yayılım gerçekleşiyor olabilir, ancak her iki durumda da yayılımın bitişi bir ses dalgasının uzaydaki bitişi gibi gittikçe azalarak erimeyi andırmaktadır. Böylesine bir yayılıma sahip varlık parçası (azalarak biten, dalgalı,) katı nesnelere algımızda oluşturduğu keskin sınırlar duyumundan farklı bir duyum olanağını düşündürür. Nesnelere iç içe geçen, sınırları belirsiz, devingen

varlık parçaları olarak tekrar algımıza sunulur.

"Sınırimi kaybettim... Nesnelerin sınırlarını da... Onları oluşturan zerrecikler gibi, her şey zerrecik oldu... Bir virüs gibi yayılan, çoğalan zerrecikler... Yayılan bu virüsel zerrecikler bir bütün oluştururken aslında o bütünü parçalıyor... Sınırlar bir yayılım alanının tükenişi olarak algıda belirsizleşirken, aslında yayılmaya da kendi sürekliliği olarak devam mı edecek?"

Bu ve benzeri ifadelerinde Murat, resimlerindeki asıl problemiğin, çoğunlukla sinemadan seçmiş olduğu imajlarda mevcut olan temalardan değil, onları meydana getiriş yönteminden meydana geldiğini işaret etmektedir. Diğer bir deyişle, sinemadan seçtiği kimi imgeleri çalışmalarını ortaya koymak için araç olarak kullanmaktadır. Bu durum, Murat ile gerçekleştirdiğimiz diyalogumuzun ikinci eksenini oluşturmaktadır.

“sanki bir yerlerde benim çalışmalarında konu olabilecek daha önce üretilmiş imajlar var. Ben onları çalışmalarımı gerçekleştirebilmek için tekniğimin birleştirici unsuru olarak kullanıyorum... Bu imajlara benzer kendi özgün imajlarımı üretmeyi gereksiz görüyorum. Herhangi bir stüdyo ortamını sağlayıp orada tarafımdan kompozisyonu kurgulanmış fotoğraf çekimleri gerçekleştirmeyi ve onlardan resimler üretmeyi tercih etmiyorum. Bu türden bir çalışma bambaşka bir problemiği odağa almak olurdu. Benim için seçilen imajlar çalışmalarımı gerçekleştirmede araç olmaktan öteye gitmiyor...”

Elbette Murat bu seçimlerini rastgele gerçekleştirmiyor. Kendisine ait, yani öznel bir estetik beğeniyle sahnesinin kuvvetli olduğunu düşündüğü imajları o sinema kurgusu içinden çekip alıyor. Genel geçer bir görsel estetiği dışlamadan bu görsel estetiğin imkânlarında resimsel problemiğini görünür kılıyor.

Gerçekleştirdiği imgelerin ardında dizilimlerin bir araya geliş kurallarını belirleyen şablonu göstermek istiyor.

Bu şablonun yapısının genel analizi ise Murat Pulat resimleri hakkında yazmış olduğum bir önceki metin çalışmamın içeriğidir.

Metin I

Murat, çalışmalarında, adeta belirlenmiş bir alanı merkezden ya da merkezlerden yayılan az ya da çok bir nicelikler yığınıyla doldurmakta, diğer bir deyişle, belirlenmiş bir uzay parçasını (tuvalin yüzeyini) kaplamaktadır.

Birim elemanlar şeklinde organize ettiği ardışık dizilimli boya katmanları, homojenmiş gibi algılanan dokuya dönüşmektedir.

Her biri birbirinden farklı olmasına rağmen bu ritmik dizilimler belli bir mesafeden aynılaşarak, mevcut bir yayılım sisteminin oluşturduğu, bir bütünsel imajı algılamamızı sağlamaktadır.

Merkezlerden dışarı doğru dairesel açılan bu yayılımlar, sesin yayılma prensibi gibi, kendi bağlı bulunduğu uzayı doldurmaya, tüketmeye yönelmiştir.

Ne var ki bağlı olduğu uzay -tuval yüzeyi olmak bakımından her ne kadar öyle algılansa da -edilgen bir homojenlik göstermez. Bu yayılım organizasyonunun içine direk müdahalede bulunur onu kesintiye uğratır.

Tuval yüzeyi burada boş homojen bir uzay (Kartezyen uzay) olmaktan çok bir maddesel varlık olarak kendi etkinliğiyle resmin içindedir. Dış bükey bir yayılım göstermektedir.

Murat'ın resimlerinde, tuvalin kendini gösterdiği, bu müdahalesiz alanlar ya da tuvalin resme müdahale ettiği alanlar, kimi resimlerinde "Sinyal" adlı çalışmada olduğu gibi, düzensiz belirlenimlerken, kimilerinde de "Es" adlı çalışmada olduğu gibi, oldukça net geometriksel kesinliğe yakın belirlenimlerdir.

Çalışmanın içindeki bu düzensiz tuval alanları, boya katmanlarının dizilimleri tarafından, önünde sonunda kaplanacak alanlar ya da belirsiz bir zamanda kaplanmış da sonradan dökülmüş edilgen alanlar gibi algılanmaktadır.

Düzenli tuval alanları ise kendisi bir varlık olarak alan kaplayan, ta en başından beri kesin belirlenimi ile boya katmanlarının yayılımsal dizilimine müdahale eden, kararlı bir yapıda algılanmaktadır. Yayılımların birim elemanları olarak beliren her bir boya katmanları, bir tür metnin harfleri ya da bir anlamlı diyalogun tek tek

sesleri gibi, bireysel yapısının bütünselliği ile de bir veri olarak algılanabilir.

Bu atomize boya katmanları, çıplak göz algısının dahi ihmal edemeyeceği, bir rölyefsel üç boyutluluğundan dolayı ışığın ya da algılayan kişinin konumsal farklılığına bağlı olarak da oldukça zengin değişimler göstermektedir. Resimler değişen bakış açılarından ya da ışık şartlarından dolayı, kimi kez bütün ve sistematik bir yayılım ve bu yayılımın oluşturduğu bütün bir imaj iken, kimi kez de tuvalden taşan, engebeli, topografik yüzeylere dönüşmektedir. İmajın enformasyonu kesintiye uğramaktadır.

Çalışmalar, algılama sonucu çıkarımsal olarak bütünleşen ile varoluşunun öz niteliği olan sonsuz küçük parçalılığından dolayı da bir türlü çıkarımsal bütünle aynı olduğu söylenemeyen, var olduğu varsayılan nesnel gerçeklik arası ilişkilendirme problematiğini düşünebilme imkanını içinde barındırmaktadır.

İmaj, kendini oluşturan birimlerle aynı şey değilken, birimler de oluşturdukları imajın biçimsel ve anlamsallığıyla aynı olma zorunluluğu içinde değildir. Ayrıca, her bir birim de bir diğeriyle, hiç olmazsa zamansal ve mekansal belirlenimi bakımından, fark ilişkisi içindedir.

Hatta bazı çalışmalarda görülen, transparan geçişliliklerle üst üste çakıştırdığı iç içe imajlarda her bir birim, hangi bütünlüğü oluşturduğu ya da hangi bütünün parçası olduğu bilinemeyen, gösterilemeyendir.

Murat, tüm bu yayılımların arkasına gizlenmiş gibi olan imajları, ağırlıklı olarak sinemadan enstantaneler olarak seçmiştir; sinema dışında olanlar ise ya magazin fotoğrafları ya da kendi çektiği fotoğraflardan seçtikleridir. Seçtiği bu imajları teknik anlamda tuvale aktarırken ara aşama olarak bilgisayar ve baskı imkânlarını da kullanmıştır.

Bütün bu çoklu görsel algılama ortamlarının (sinema, bilgisayar, dijital baskı, tuval yüzeyi ve boya) bir aradalığı ve çalışmalarını oluştururken ki süreç içinde aşama, aşama kullanılması, aynı bir olan imajın hem algılama hem de anlam dizgelerini çoğaltmaktadır.

ŞEREF EROL